

Kunstmarkt

Hollands Huis voor Papier in hartje Parijs

Hilda Bouma

Fondation Custodia in Parijs wordt het Huis voor Papier. De Nederlandse instelling kruipt noodgedwongen uit haar schulp.

Ook in het buitenland worden culturele instellingen getroffen door Nederlandse bezuinigingen. Per 1 januari heeft in Parijs het Institut Néerlandais, na 56 jaar propaganda voor Nederlandse cultuur op Franse bodem, zijn deuren gesloten. En dat was een flinke aderlating voor de verhuurder van het pand en partner van het instituut, de Fondation Custodia. Dit leidde niet alleen tot een gat van enkele tonnen op de begroting, maar ook tot een identiteitscrisis. Hoe verder?

Inmiddels wappert de banier van Fondation Custodia zelfverzekerd aan de gevel in de Rue de Lille waarop ruim een halve eeuw 'Institut Néerlandais' stond. Directeur Ger Luijten van de Fondation Custodia wil er nu nog niet aan, maar op een dag zal hij toegeven dat het een blessing in disguise was dat hij zelfstandig de boer op moest en de naamsbekendheid van zijn stichting moest vergroten. Van een goed bewaard geheim, verstopt op de binnenplaats van het achttiende-eeuwse Hôtel Turgot, moet de Fondation nu een transparante kunstinstelling worden die tentoonstellingen produceert, alleen of met anderen.

Luijten: 'We willen ons ontwikkelen tot hét Huis voor Papier. In de grote musea wordt kunst op papier altijd bescheiden gebracht, in de marge van schilderijen. Hier is papier het hoofdmenu.' Anders dan de naam doet vermoeden, is de stichting een Nederlandse instelling, die de nalatenschap van verzamelaar Frits Lugt beheert. Weinig mensen weten dat in hartje Parijs zo'n uitgelezen en grote hoeveelheid kunst te vinden is, vooral werk op papier: 7000 tekeningen en 30.000 prenten. De Fondation Custodia kan zich meten met het Albertina in Wenen en het British Museum in Londen.

Op dit moment zijn er in Parijs tekeningen te zien uit de rijke collectie van Museum Boijmans in Rotterdam, in de expositie 'Van Bosch tot Bloemaert'. De exposities vinden plaats in het pand aan de straatkant, Hôtel Lévis-Mirepoix, dat ook eigendom is van de stichting.

De sluiting van het Institut Néerlandais was een politieke beslissing van het vorige kabinet, die door de huidige minister van Buitenlandse Zaken Timmermans niet is teruggedraaid, vertelt

'Koppen van een oude man, een jongen en een vrouw' van Jacques de Gheyn II. Deze prent uit 1600-1610 is momenteel te zien in Fondation Custodia.

MUSEUM BOIJMANS VAN BEUNINGEN

Bijzondere collectie Fondation Custodia beheert 7000 tekeningen, 30.000 prenten en 55.000 brieven van kunstenaars

Luijten. 'Hij zei: "We gaan niet voor een hoop stenen betalen, maar voor kunst."' Nu huurt datzelfde ministerie toch weer één verdieping van het pand in de Rue de Lille, omdat men blijkbaar toch de behoefte voelt Nederlandse cultuuruitingen in de Franse hoofdstad te presenteren. Luijten: 'Alleen ditmaal wél tegen een marktconforme huur.'

Een andere nieuwe huurder is de Amerikaanse Terra Foundation, net als Fondation Custodia opgericht in opdracht van een verzamelaar: Daniël Terra. De Terra Foundation is gevestigd in Chicago en richt zich op Amerikaanse kunst, maar wil een bruggenhoofd in Europa. Luijten verheugt zich al op een expositie met tekeningen van de Nederlandse Amerikaan Willem de Kooning.

Volgend jaar werkt Luijten samen met het Städel Museum in Frankfurt en met de National Gallery of Art in Washington. Met die laatste maakt hij de tentoonstelling 'From Drawing to Painting': 25

schilderijen en 70 tekeningen waarop die zijn gebaseerd, waaronder ook werk van Rembrandt. 'Het is een misverstand dat onze realistische Nederlandse schilderkunst uit de Gouden Eeuw geheel gebaseerd is op de werkelijkheid. Er lagen tekeningen aan ten grondslag.'

Een ander groot project is het online zetten van de 55.000 kunstenaarsbrieven die de stichting bezit. De Fondation Custodia roept de hulp van het publiek in om de handschriften die nog niet zijn ontcijferd te helpen transcriberen. 'Het schijnt dat veel mensen dat een leuk klusje vinden in hun vrije tijd', zegt Luijten.

De ambities zijn hoog. De tentoonstellingen die de Fondation organiseerde in het Institut Néerlandais trokken in drie maanden tijd gemiddeld achtduizend bezoekers. Het doel is nu om er per expositie 12.000 te gaan verwelkomen.

Hilda Bouma is redacteur van Het Financieele Dagblad.